

О. Нікуліна,

*науковий керівник – канд. екон. наук, доц. С.М. Гольцова,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"*

ОБґРУНТУВАННЯ ВИБОРУ МЕТОДУ ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЯ ЗАВЕРШЕНОСТІ РОБІТ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ДОХОДУ ЗА БУДІВЕЛЬНИМ КОНТРАКТОМ

Через свою специфіку будівництво накладає свій відбиток на бухгалтерський облік. Оскільки будівельні контракти мають, як правило, довгостроковий характер, протягом терміну їх виконання можуть змінюватися і вартість ресурсів, і умови виконання контракту, то перед бухгалтером будівельної організації постає задача достовірного визначення доходів. Саме тому обрана нами тема є актуальною.

За П(С)БО 18 "Будівельні контракти" ступінь завершеності робіт за контрактом може визначатися за такими методами:

- виміру й оцінки фактично виконаної роботи;
- співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їхнього загального обсягу за контрактом у натуральному вимірі;
- співвідношення фактичних витрат із початку виконання контракту до дати балансу й очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом.

Розглянемо можливості та обмеження кожного з наведених методів з метою надання рекомендацій щодо їх застосування на вітчизняних будівельних підприємствах.

Найширшого розповсюдження у вітчизняній практиці отримав метод виміру й оцінки виконаної роботи, за яким на основі заміру фактично виконаних будівельних робіт складається акт їх кошторисної вартості. Саме цей метод покладений в основу ведення журналу обліку виконаних робіт (КБ-6) з подальшим складання форм № КБ-2в та № КБ-3. Сума доходу, що розраховується за вищезгаданим методом, уже підрахована в акті. У зв'язку з цим не виникає різниці між сумою визнаного доходу і проміжних рахунків.

Але за даного методу коригування проміжних рахунків не здійснюється, оскільки сума пред'явлених замовнику рахунків дорівнює сумі визнаних доходів. Оскільки рівність порушується у випадку, якщо підрядник отримує від замовника аванси, то, на нашу думку, більш доцільно застосовувати інші наведені в П(С)БО 18 "Будівельні контракти" методи визначення ступеня завершеності робіт для відображення в бухгалтерському обліку доходів за будівельним контрактом.

Щодо методу співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їхнього загального обсягу за контрактом у натуральному вимірі, то його застосування обмежено можливістю використання натуральних показників. Цей метод можна порекомендувати невеликим будівельним організаціям для роботи за контрактами, що не передбачають виконання комплексних робіт, тобто за тими контрактами, якими передбачене виконання однорідних будівельно-монтажних робіт.

А метод співвідношення фактичних витрат з початку виконання контракту до дати балансу й кошторисної суми загальних витрат за контрактом користується найбільшою популярністю за кордоном, оскільки є найбільш універсальним і дуже зручним для використання на підприємствах, що виконують комплексні будівельні роботи. Саме тому ми рекомендуємо на вітчизняних будівельних підприємствах застосовувати саме цей метод, адже на сьогодні значного розповсюдження він, на жаль, не отримав. Можливо з тієї причини, що він потребує від бухгалтера більшого обсягу розрахунків порівняно з першими двома методами.

Отже, ми розглянули три методи оцінки доходу від виконання будівельного контракту. Який з них застосовувати вирішує сам бухгалтер з урахуванням специфіки діяльності будівельного підприємства й укладених контрактів. Зауважимо, що П(С)БО 18 дає можливість одночасно застосовувати до різних контрактів різні методи. На нашу думку, найбільш доцільно використовувати метод співвідношення фактичних витрат й кошторисної суми загальних витрат за контрактом, адже він є найбільш універсальним та ефективним при виконанні комплексних будівельних робіт.